

Nr 656

Av herr **Ohlin m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 162, med förslag till förordning om allmän varuskatt, m. m.*

I särskilda av oss i dag väckta motioner har vi yrkat avslag på de av regeringen framlagda förslagen om införande av en allmän varuskatt och om höjning av skatten på fasta och flytande bränslen. I dessa motioner har vi angivit ett program för sanering av statens finanser, byggt på utgiftsbesparingar och vissa inkomstförstärkningar. Programmet skulle medföra en förbättring av budgetläget nästa budgetår med ca 1 000 milj. kronor och ytterligare 383 milj. kronor det därpå följande finansåret.

En av de i programmet ingående åtgärderna innebär en justering av de år 1954 beslutade schablonavdragen vid inkomstbeskattningen. Förslag härom framfördes av oss i motion vid vårriksdagen. Men motionen avvisades av riksdagens majoritet. Då majoriteten vid vårriksdagen inte var villig att vidta någon positiv åtgärd för att förbättra budgetläget utan lämnade detta olöst med avsikt att uppskjuta hela budgetproblemet till höstriksdagen, anser vi oss på nytt böra framföra vårt förslag beträffande schablonavdragen. I motionen vid vårriksdagen framhöll vi bl. a.

De svenska statsfinanserna har nu bringats i det läget att statsmakterna ställs inför nödvändigheten att ompröva förut fattade beslut. Det gäller beslut som inneburit att statsverket åtagit sig vissa utgifter. Men det saknas tillräcklig anledning att vid en sådan mera allmän omprövning, som framtvingats av det inträdda krisläget, undantaga beslut rörande åtgärder på det skattepolitiska området. I valet mellan att genomföra en ny skatt av mycket betydande omfattning — varav följderna på kort sikt måste bli ytterst allvarliga för både den enskildes ekonomi och landets ekonomi i dess helhet samt på längre sikt att statsutgifterna stiger än mer i höjden — och att revidera en tidigare genomförd skattereform för att därigenom och med hjälp av olika besparingsåtgärder förbättra budgetläget, anser vi det senare alternativet vara att föredraga. Den för oss avgörande omständigheten är följande. Genomföres nu, såsom regeringen har för avsikt att föreslå, en allmän omsättningsskatt i syfte att inbringa till statsverket mellan en halv och en miljard nya skattekrönor, så kommer denna miljard snabbt nog att förbrukas för nya statsutgifter. Om det råder enighet om att sträng sparsamhet måste iakttagas med det allmännas medel, då bör också denna enighet utsträckas till att omfatta återhållsamhet med att ställa en ny skatteälla och nya miljardbelopp till förfogande. Härtill kom-

mer att den nya, allmänna varubeskattning, som regeringen vill genomföra, måste verka direkt och allmänt fördyrande. Ytterligare kostnadsökningar måste i dagens ekonomiska läge undvikas. Här står våra exportmöjligheter, vår konkurrensförmåga med utlandet och sysselsättningen i landet verkligen på spel.

Mot bakgrunden av dessa allvarliga perspektiv ansåg vi, att — jämte minskningar i statsutgifterna — även omprövning av vissa förut genomförda skattepolitiska åtgärder av begränsad räckvidd kunde komma i fråga.

Den justering av schablonavdragen som vi förordar avser följande åtgärder:

1. Omkostnadsavdraget skall vid taxeringen uppföras med visst belopp, dock alltid lägst 100 kronor. Avrundningen uppåt till närmaste hundratal kronor slopas.
2. Med bibehållande av nuvarande maximikronor skall försäkringsavdraget få utnyttjas till det belopp som motsvaras av erlagda premier. Schabloniseringen av försäkringsavdragen, som innebär att ett visst minimiavdrag för försäkringspremier alltid skall få göras *oavsett* storleken av faktiskt erlagda premier, bör således slopas.
3. Den beskattningsbara inkomsten skall i enlighet med tidigare gällande regler avrundas nedåt till närmaste tiotal kronor.

Den s. k. schablonavdragsreformen har inte visat sig medföra sådan förenkling av taxeringsarbetet som avsetts. Tvärtom har deklara-tions- och taxeringsförfarandet i viss utsträckning tillkrånglats och försvårats. De taxeringstekniska skälen för de ändrade avdragsreglerna har därför försvagats.

Totalt kan de justeringar vi här angivit beräknas medföra ett inkomsttillskott för statskassan av ca 70 milj. kr. för helt år. Vidare uppkommer en ökning av skatteunderlaget för kommunerna som representerar en inkomstförstärkning för dem med ca 60 milj. kr. för helt år. Vi vill här inskjuta att kommunerna härigenom skulle i väsentlig utsträckning kompenseras för den justering av grunderna för skatteersättningen till kommunerna i anledning av ortsavdragsreformen, som vi föreslår i annan motion. Justeringen av grunderna för skatteersättningen skulle medföra en minskning av statsbidragsbeloppet för återstoden av avvecklingsperioden med sammanlagt 350 milj. kr. (för fem år), medan kommunerna genom ändringen i fråga om schablonavdragen skulle tillföras ca 300 milj. kr. under samma period.

Ändringen i schablonavdragsreglerna bör gälla fr. o. m. inkomståret 1960, d. v. s. fr. o. m. 1961 års taxering. Detta förutsätter att källskatte-

tabellerna för år 1960 inte omarbetas. Utbytet av skattetabellen kan ordnas på administrativ väg utan särskilda författningsbestämmelser på samma sätt som regeringen förutsatt utbyte av skattetabellen för genomförandet av de föreslagna nya skatteskalorna. Kungl. Maj:t bör erhålla bemyndigande att förordna om det med utbytet av källskattetabellen förenade förfarandet.

Under hänvisning till det anförda föreslår vi,

att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 162 — på vilken vi i särskild motion yrkat avslag — måtte

- A. besluta sådana ändringar i ifrågavarande skatteförfattningar, att det s. k. omkostnadsavdraget skall uppföras med i deklARATIONEN redovisat belopp, dock lägst 100 kronor, att med bibehållande av nuvarande maximisummor försäkringsavdraget endast får utnyttjas till det belopp som motsvaras av erlagda premier, samt att avrundning av den beskattningsbara inkomsten skall ske nedåt till jämna tiotal kronor, samt
- B. bemyndiga Kungl. Maj:t att på administrativ väg förordna om det erforderliga utbytet av källskattetabellen för år 1960.

Stockholm den 6 november 1959

Bertil Ohlin

Wald. Svensson

Bertil von Friesen

O. Malmberg

Sven Wedén

Henning Gustafsson
Skellefteå

Ragnhild Sandström

Sven Gustafson
i Göteborg